

واحد مطالعات آماری و راهبردی دبیرخانه
انجمن صنایع نساجی ایران

مروری بر مراودات تجاری کشور پاکستان

تهیه، تنظیم و گردآوری: مهدیه اسکافی

PAKISTAN

- @aiti.org.ir
- 09129583657
- t.me/aiti1395
- www.aiti.org.ir
- 26200196
- info@aiti.org.ir

تابستان ۱۴۰۲

استفاده از مطالب این جزوه با ذکر مأخذ بلامانع است

فهرست مطالب

۳.....	مقدمه
۳.....	موقعیت جغرافیایی
۳.....	مردم و جامعه
۳.....	محیط زیست
۳.....	اقتصاد
۵.....	تجارت بین‌المللی پاکستان
۸.....	تجارت نساجی
۱۲.....	مراودات ایران - پاکستان
۱۴.....	منابع

تمدن دره ایندوس (Indus Valley)، یکی از قدیمی‌ترین تمدن‌های جهان است که قدمت آن حداقل به ۵۰۰۰ سال قبل می‌رسد، که امروزه به عنوان پاکستان کنونی شناخته می‌شود. در طول هزاره دوم پیش از میلاد، بقایای این فرهنگ با اقوام مهاجر هندوآریایی آمیخته شد. این منطقه در قرون بعدی مورد تهاجمات متوالی ایرانی‌ها، یونانی‌ها، سکاها، اعراب (که اسلام آوردند)، افغان‌ها و ترک‌ها قرار گرفت. امپراتوری مغول در قرن ۱۶ و ۱۷ شکوفا شد. بریتانیا در قرن ۱۸ بر منطقه مسلط شد. جدایی و تبدیل هند بریتانیایی در سال ۱۹۴۷ به کشور مسلمان پاکستان (با بخش‌های غربی و شرقی) از هند بزرگ، تنش پایدار بین دو کشور ایجاد کرد و هند و پاکستان با دو جنگ و یک درگیری محدود، به ترتیب در سالهای ۱۹۴۷-۱۹۴۸، ۱۹۶۵ و ۱۹۹۹، بر سر قلمرو مورد مناقشه کشمیر را تجربه کرده‌اند. سومین جنگ بین این کشورها در سال ۱۹۷۱ منجر به تبدیل شدن پاکستان شرقی به کشور جداگانه بنگلادش شد. اختلافات دوجانبه عمده، از جمله وضعیت کشمیر، حل نشده باقی مانده است؛ اما در اوایل سال ۲۰۲۱، دو کشور بر تعهد خود برای حفظ آتش بس در امتداد خط کنترل در کشمیر که از سال ۲۰۰۳ آغاز شد، تاکید کردند. پاکستان ده‌ها سال درگیری‌های مسلحانه با گروه‌های شبه نظامی، از جمله تحریک طالبان پاکستان (TTP) و دیگر شبکه‌های شبه نظامی، که نهادهای دولتی و غیرنظامیان را هدف قرار می‌دهند، داشته است.

موقعیت جغرافیایی

این کشور آسیایی حدود ۷۹۶ کیلومترمربع مساحت دارد و همسایه‌های این کشور، افغانستان، چین، هند و ایران هستند. حدود ۹۶/۷ درصد آن خشکی و مابقی را آب‌ها تشکیل می‌دهند. حدود ۳۵/۲٪ از زمین‌های پاکستان در اختیار کشاورزی قرار گرفته است. منابع طبیعی موجود در پاکستان شامل، زمین‌های زراعی، ذخایر گسترده گاز طبیعی، نفت محدود، زغال سنگ بی کیفیت، سنگ آهن، مس، نمک و سنگ آهک می‌شود.

مردم و جامعه

پاکستان حدود ۲۴۷ میلیون نفر جمعیت دارد که ۶۰٪ آنها در بازه سنی ۱۵ تا ۶۴ سال (میانگین سنی ۲۲ سال) هستند. از کل جمعیت، ۷۷ میلیون نفر جزو نیروی کار هستند و از این تعداد، به ترتیب ۲۲٪، ۴۵٪ و ۳۵٪ در بخش‌های صنعت، کشاورزی و خدمات مشغول به کار هستند.

محیط زیست

مشکلات محیط زیستی این کشور عبارتند از: آلودگی آب ناشی از فاضلاب خام، پسماندهای صنعتی و رواناب کشاورزی؛ محدودیت منابع آب شیرین طبیعی؛ اکثر مردم به آب آشامیدنی دسترسی ندارند. جنگل زدایی؛ فرسایش خاک؛ بیابان زایی؛ آلودگی هوا و آلودگی صوتی در مناطق شهری.

اقتصاد

از ویژگی‌های اقتصادی کشور پاکستان می‌توان به درآمد متوسط رو به پایین؛ بدهی بسیار بالا؛ فساد بومی؛ کاهش عمده ارزش پول؛ ناامنی عمده غذایی و تورم؛ بخش کشاورزی از نظر زیست محیطی شکننده اشاره کرد و اختلافات منطقه‌ای این کشور با هند و افغانستان مانع سرمایه گذاری می‌شود. جدول ۱ سایر فاکتورهای اقتصادی مهم و وضعیت رفاه در پاکستان را در سال ۲۰۲۲ گزارش می‌کند.

جدول ۱- مروری بر ویژگی‌های اقتصادی کشور پاکستان

مقدار شاخص در سال ۲۰۲۲	فاکتور اقتصادی
۳۷۶ میلیارد دلار	GDP
۱۹/۹	تورم (%)
۶/۴	نرخ بیکاری (%)
۱۲۲	حداقل دستمزد (دلار)
۳۰۶ روپیه	ارزش پول (معادل ۱ دلار)
۲۳/۴	افراد زیر خط فقر (%)
۰/۵۴۴	شاخص HDI

منبع: the world fact book, world bank

در مقایسه با کشور ایران، که داده‌های اقتصادی آن در جدول ۲ مشاهده گزارش شده است، در سال ۲۰۲۲، این کشور از لحاظ رفاه در سطح پایین‌تری از ایران قرار دارد اما از برخی جهات اقتصادی مانند نرخ تورم و بیکاری یا ارزش پولی در سطح بهتری قرار دارد. مهمترین شاخصه یعنی GDP نیز در این دو کشور بسیار نزدیک به هم هستند.

جدول ۲- مروری بر ویژگی‌های اقتصادی کشور ایران

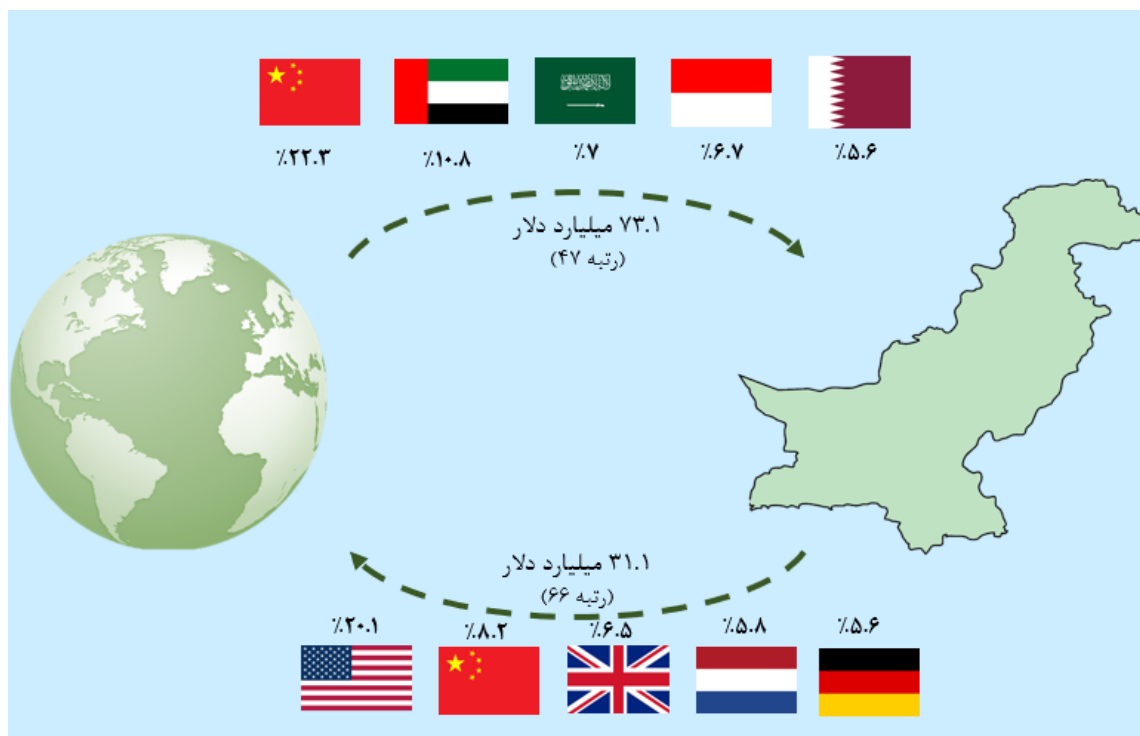
مقدار شاخص در سال ۲۰۲۲	فاکتور اقتصادی
۳۸۸ میلیارد دلار	GDP
۴۳/۴	تورم (%)
۱۱	نرخ بیکاری (%)
۶۲۸	حداقل دستمزد (دلار)
۴۲،۲۶۵ ریال	ارزش پول (معادل ۱ دلار)
۶۰	افراد زیر خط فقر (%)
۰/۷۷۴	شاخص HDI

منبع: the world fact book, world bank

در ادامه ابتدا به تجارت بین‌المللی کشور پاکستان و پس از آن به تجارت نساجی این کشور پرداخته می‌شود.

تجارت بین‌المللی پاکستان

در این بخش، ابتدا وضعیت کلی اقتصاد پاکستان در جهان را مرور می‌کنیم و پس از آن به جزئیات واردات و صادرات این کشور می‌پردازیم. در جدول ۳ میزان ارزش واردات و صادرات پاکستان با واردات و صادرات کل جهان مقایسه می‌شود.

شکل ۱- تجارت پاکستان در سال ۲۰۲۱

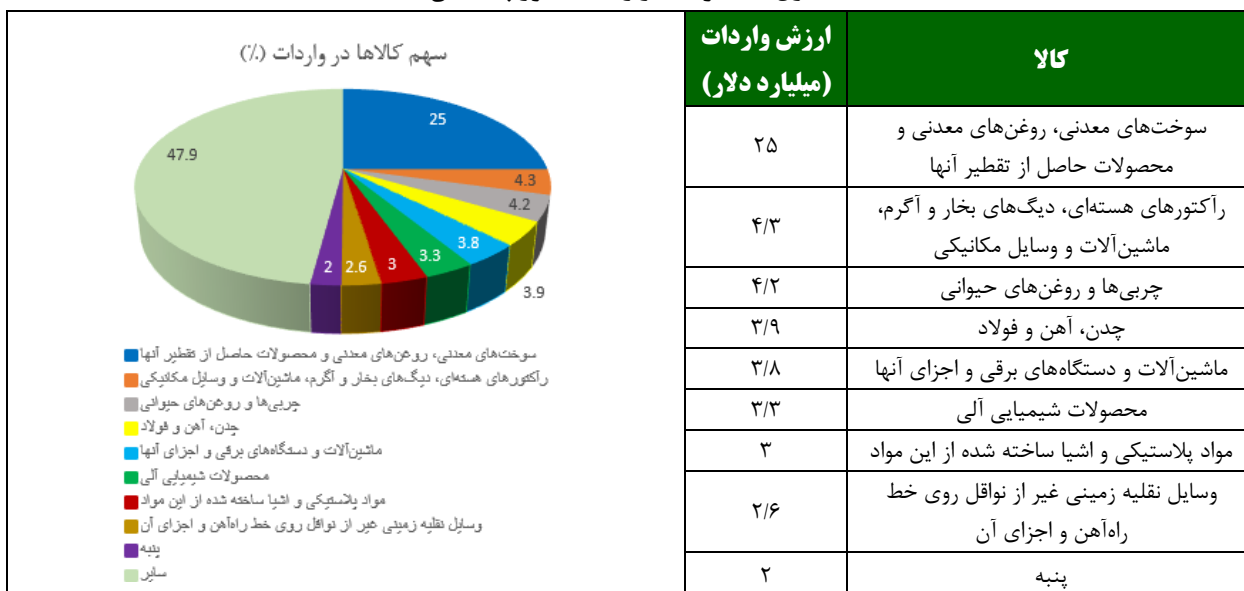
جدول ۳- جایگاه پاکستان در واردات و صادرات کل جهان

۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	۲۰۱۹	۲۰۱۸	
۲۵	۲۲/۴	۱۷/۷	۱۹	۱۹/۶	واردات کل جهان (تریلیون دلار)
۷۱/۱	۷۳/۱	۴۵/۸	۵۰/۱	۶۰/۳	ارزش واردات قزاقستان (میلیارد دلار)
۰/۳	۰/۳	۰/۳	۰/۳	۰/۳	سهم قزاقستان در واردات کل (%)
۲۴/۴	۲۲/۱	۱۷/۴	۱۸/۷	۱۹/۳	صادرات کل جهان (تریلیون دلار)
۳۱/۱	۲۸/۸	۲۲/۲	۲۳/۸	۲۳/۷	ارزش صادرات قزاقستان (میلیارد دلار)
۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	سهم قزاقستان در صادرات کل (%)

منبع: ITC

این کشور در واردات و صادرات جهانی به ترتیب رتبه‌های ۵۱ و ۶۸ را به خود اختصاص داده است. کشور پاکستان به طور کلی واردکننده کالاهای متفاوتی است اما به طور عمده واردکننده سوخت‌های معدنی، روغن‌های معدنی و محصولات حاصل از تقطیر آنها، رآکتورهای هسته‌ای، دیگ‌های بخار و آگرم، ماشین‌آلات و وسایل مکانیکی و همچنین چربی‌ها و روغن‌های حیوانی است. جدول ۴ جزئیات بیشتر کالاهای وارداتی کشور پاکستان را در سال ۲۰۲۲ نشان می‌دهد.

جدول ۴- جزئیات واردات کشور پاکستان

منبع: ITC

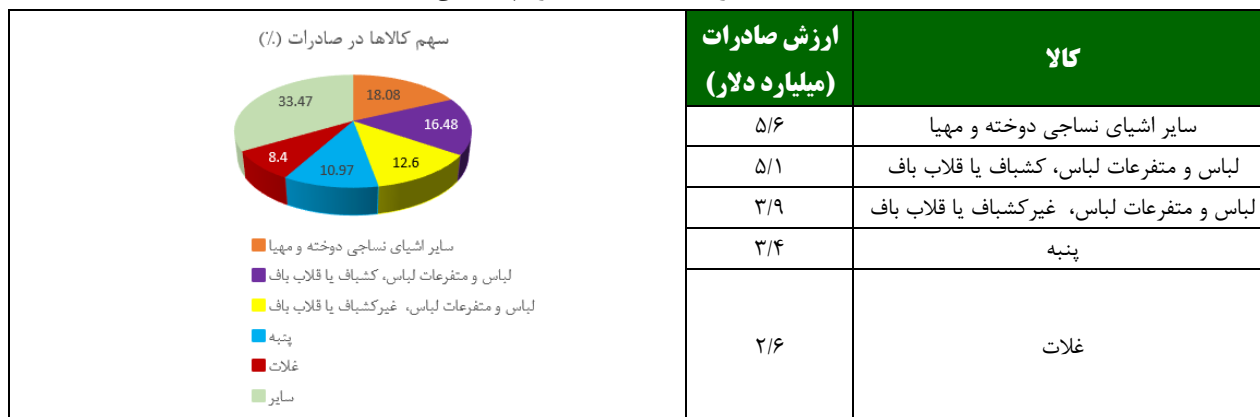
جدول ۵- ده کشور اول صادرکننده کالا به پاکستان

ردیف	کشور	ارزش واردات	عمده کالا	ارزش واردات نساجی	درصد واردات نساجی از کل واردات	ارزش واردات نساجی
۱	چین	۱۶,۳ میلیارد دلار	برد الکتریکی، واکسن و دارو، نفت و نخ فیلامنتی	۲,۸۳ میلیارد دلار	۳,۹	۲,۸۳ میلیارد دلار
۲	امارات متحده عربی	۷,۹۴ میلیارد دلار	نفت خام و تصفیه شده، ضایعات آهن، برد الکتریکی و شکر	۵۶,۸ میلیون دلار	۰,۱	۵۶,۸ میلیون دلار
۳	عربستان سعودی	۵,۱۴ میلیارد دلار	نفت خام، پلیمر و مواد شیمیایی	۷,۸۹ میلیون دلار	ناچیز	۷,۸۹ میلیون دلار
۴	اندونزی	۴,۹۵ میلیارد دلار	روغن پالم، زغال سنگ، خودرو، الیاف مصنوعی و سنتزی	۲۶۴ میلیون دلار	۰,۴	۲۶۴ میلیون دلار
۵	قطر	۴,۱۳ میلیارد دلار	گاز، پلاستیک و مواد شیمیایی	۳۱۴ هزار دلار	ناچیز	۳۱۴ هزار دلار
۶	آمریکا	۳,۱۱ میلیارد دلار	پنبه خام، خون و واکسن، ضایعات آهن	۷۳۴ میلیون دلار	۱	۷۳۴ میلیون دلار
۷	کویت	۳,۰۸ میلیارد دلار	نفت خام و تصفیه شده، ضایعات آهن و مواد شیمیایی	۳۶,۹ هزار دلار	ناچیز	۳۶,۹ هزار دلار
۸	ژاپن	۱,۶۸ میلیارد دلار	خودرو، میله آهن و ماشین‌آلات تولید الیاف	۵۵ میلیون دلار	۰,۱	۵۵ میلیون دلار
۹	تایلند	۱,۴۵ میلیارد دلار	خودرو، موتور، پلیمر و مواد شیمیایی	۱۵۳ میلیون دلار	۰,۲	۱۵۳ میلیون دلار
۱۰	برزیل	۱,۴۴ میلیارد دلار	دانه سویا، پنبه خام و ضایعات آهن	۳۱۷ میلیون دلار	۰,۴	۳۱۷ میلیون دلار
۱۱	ایران*	۱,۴۸ میلیارد دلار	گاز، نفت، برق، میوه و سبزیجات	۴۵,۲ میلیون دلار	۰,۱	۴۵,۲ میلیون دلار

منبع: OECD

در بحث صادرات نیز، پاکستان عمدتاً در بخش نساجی فعالیت دارد و انواع پوشاک و منسوجات آماده و الیاف پنبه و نخ و پارچه مرتبط با آن در رتبه‌های اول صادرات این کشور هستند. جدول ۵ جزئیات بیشتر کالاهای صادراتی کشور پاکستان را در سال ۲۰۲۲ نشان می‌دهد.

جدول ۶- جزئیات صادرات کشور پاکستان

کالا	ارزش صادرات (میلیارد دلار)
سایر اشپای نساجی دوخته و مهیا	۵/۶
لباس و متفرعات لباس، کشیاف یا قلاب باف	۵/۱
لباس و متفرعات لباس، غیرکشیاف یا قلاب باف	۳/۹
پنبه	۳/۴
غلات	۲/۶

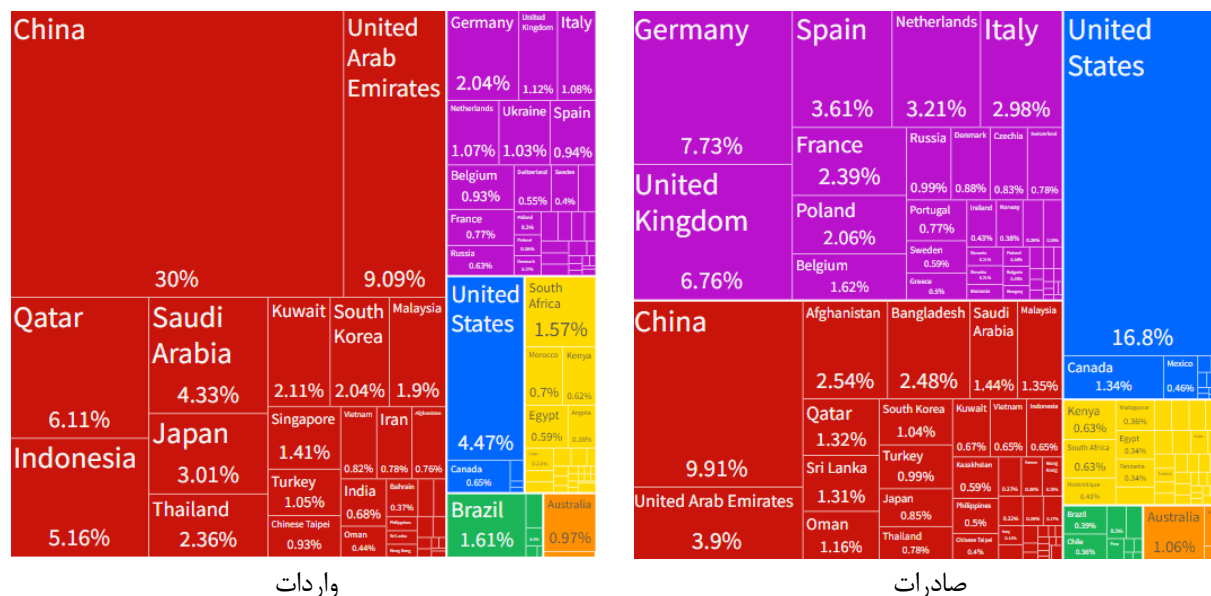
منبع: ITC

جدول ۷- ده کشور اول واردکننده کالا از پاکستان

ردیف	کشور	ارزش صادرات	عمده کالا	ارزش صادرات نساجی	درصد صادرات نساجی از کل صادرات
۱	آمریکا	۶,۲۷ میلیارد دلار	کالای خواب، پوشاک و پوشاک چرمی	۴,۴۸ میلیارد دلار	ناچیز
۲	چین	۲,۵۸ میلیارد دلار	نخ پنبه، مس خام و برنج	۹۱۹ میلیون دلار	۳
۳	انگلستان	۲,۰۳ میلیارد دلار	کالای خواب، پوشاک و برنج	۱,۷۵ میلیارد دلار	ناچیز
۴	هلند	۱,۸۱ میلیارد دلار	کالای خواب، پوشاک، برنج و الکل	۷۹۲ میلیون دلار	۲,۵
۵	آلمان	۱,۷۷ میلیارد دلار	کالای خواب، پوشاک، پوشاک چرمی و دارو	۲,۰۶ میلیارد دلار	ناچیز
۶	امارات متحده عربی	۱,۵۴ میلیارد دلار	کالای خواب، برنج، نفت و گوشت گاو	۳۰۸ میلیون دلار	۱
۷	اسپانیا	۱,۴۰ میلیارد دلار	پوشاک، الکل، پوشاک چرمی	۹۹۵ میلیون دلار	۳,۲
۸	ایتالیا	۱,۲۳ میلیارد دلار	کالای خواب، پوشاک، برنج و الکل	۶۶۹ میلیون دلار	۲,۲
۹	افغانستان	۹۸۸ میلیون دلار	برنج، روغن گیاهی، سیمان و دارو	۱۲,۳ میلیون دلار	ناچیز
۱۰	بنگلادش	۸۴۹ میلیون دلار	پارچه پنبه ای و سیمان	۶۷۹ میلیون دلار	۲,۲
۱۱	ایران*	۸۴۱,۸ میلیون دلار	برنج، میوه و حیوانات	۲,۱ میلیون دلار	ناچیز

منبع: OEC

درخصوص شرکای تجاری نکته حائز اهمیت آن است که در واردات، پاکستان عمدتاً کالاهای خود را از کشورهای چین، امارات، قطر و اندونزی تامین می‌کند و در صادرات کالاهای خود عمدتاً با آمریکا مراودات دارد. عمده شرکای تجاری این کشور در سال ۲۰۲۱ در شکل ۱ مشاهده می‌شوند.

شکل ۲- شرکای تجاری پاکستان در سال ۲۰۲۱ [OECD]

در بخش بعدی آمار تجارت نساجی این کشور مورد مطالعه قرار گرفته است و فرصت‌های صادراتی در رابطه با صنعت نساجی به این کشور مورد بحث قرار گرفته است.

تجارت نساجی

پاکستان یکی از کشورهای عمده تولید کننده پنبه در جهان است. پنبه نقش حیاتی در اقتصاد کشور دارد و به بخش کشاورزی آن کمک می‌کند و فرصت‌های شغلی را برای میلیون‌ها نفر فراهم می‌کند. در اینجا چند نکته کلیدی در مورد صنعت پنبه پاکستان وجود دارد:

۱. پاکستان به دلیل تولید قابل توجه پنبه شناخته شده است. آب و هوای مناسبی برای کشت پنبه دارد و مناطق عمده رشد آن در استان‌های پنجاب و سند واقع شده است. این کشور همواره در بین کشورهای برتر تولید کننده پنبه در سطح جهان قرار دارد.

۲. پاکستان انواع مختلف پنبه از جمله پنبه منگنه بلند و متوسط را کشت می‌کند. متداول ترین انواع پنبه‌ای که رشد می‌کنند عبارتند از - CIM 496، - CIM 506 و - MNH 988.

۳. دولت پاکستان اقدامات مختلفی را برای حمایت از صنعت پنبه اجرا کرده است. اینها شامل ارائه یارانه، ابتکارات تحقیق و توسعه، و توسعه زیرساخت‌ها برای افزایش تولید و کیفیت پنبه است.

۴. پنبه به عنوان یک ماده خام حیاتی برای صنعت نساجی پاکستان، که یکی از بزرگترین مشارکت کنندگان در صادرات این کشور است، عمل می‌کند. بخش نساجی به شدت به پنبه برای تولید منسوجات، پوشاک و سایر محصولات مرتبط متکی است.

۵. صنعت پنبه پاکستان با چالش‌های متعددی از جمله حملات آفات، کمبود آب، شیوه‌های کشاورزی منسوخ شده و عملکرد پایین در هر هکتار مواجه است. این عوامل بر بهره‌وری کلی و کیفیت تولید پنبه تأثیر می‌گذارد.

۶. پاکستان مقادیر قابل توجهی پنبه و محصولات پنبه‌ای را به کشورهای مختلف صادر می‌کند. مقاصد اصلی صادرات شامل چین، بنگلادش، ویتنام و ترکیه است. با این حال، پاکستان نیز برای تأمین نیاز داخلی برای صنعت نساجی خود پنبه وارد می‌کند.

۷. دولت و بخش خصوصی در پاکستان در جهت بهبود صنعت پنبه از طریق تحقیق و توسعه، اجرای تکنیک‌های کشاورزی مدرن، و ترویج انواع پنبه اصلاح شده ژنتیکی برای افزایش عملکرد و مقاومت در برابر آفات تلاش می‌کنند.

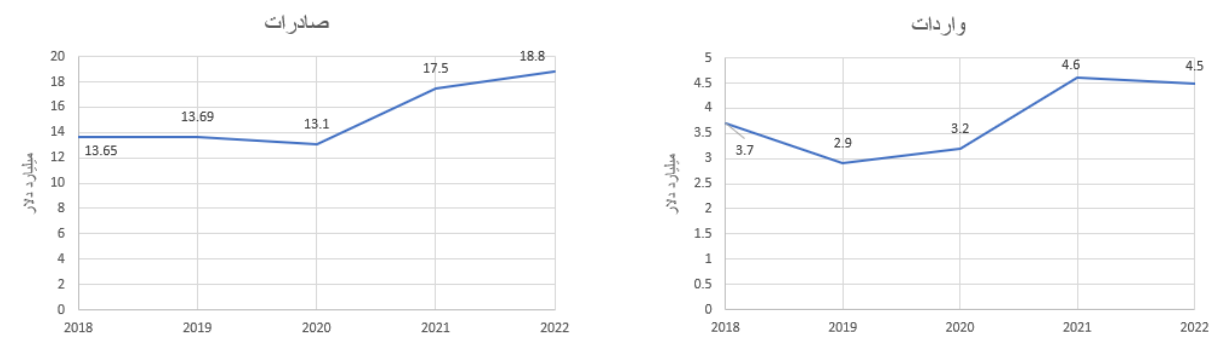
در ادامه آمار واردات و صادرات کالاهای نساجی کشور پاکستان آورده شده است. (جداول ۸-۱۱) علاوه بر آن عمده محصولات وارداتی و صادراتی مرتبط با نساجی نیز بیان شده‌اند.

جدول ۸- وضعیت صنعت نساجی در واردات و صادرات پاکستان در سال ۲۰۲۲

صادرات ۲۰۲۲ (میلیارد دلار)		واردات ۲۰۲۲ (میلیارد دلار)	
۳۱	کل	۷۱	کل
۱۸/۸	نساجی	۴/۵	نساجی
۶۰/۴۹	سهم نساجی از کل (%)	۶/۴۶	سهم نساجی از کل (%)

منبع: ITC

روند واردات و صادرات نساجی پاکستان طی ۵ سال اخیر (۲۰۲۲-۲۰۱۸) در شکل ۲ قابل مشاهده است.

شکل ۳- روند واردات و صادرات نساجی قزاقستان در بازه ۲۰۲۲-۲۰۱۸

عمده کالاهای وارداتی و صادراتی کشور پاکستان در بخش نساجی در شکل ۳ بیان شده است و در ادامه نیز آمار به صورت جزئی‌تر در جداول ۸-۱۰ به ترتیب کد تعرفه‌های مختص بخش نساجی و ماشین‌آلات آن ارائه شده‌اند. نکات قابل تأمل آن است که پاکستان در بخش نساجی، به طور کلی در طی این سال‌ها واردکننده پنبه و الیاف مصنوعی و صادرکننده پوشاک بوده است.

Raw Cotton	Non-Retail Pure Cotton Yarn	Synthetic Filament Yarn Woven Fabric	Unprocessed Synthetic Staple Fibers					
	5.43%	4.83%	4.09%					
	Light Rubberized Knitted Fabric	Used Clothing	Light Pure Woven Cotton	Pile Fabric				
4%	2.88%	2.56%	2.01%					
29%	Non-Retail Artificial Filament Yarn	Knit Sweaters	Male and Other Textile Fibers	Non-Knit Men's Coats	Light Synthetic Cotton Fabrics	Other Synthetic Fabrics		
	1.97%	0.93%	0.93%	0.92%	0.84%	0.73%		
Non-Retail Synthetic Filament Yarn	Plastic Coated Textile Fabric	Silk Fabrics	Women's Fabrics	Other Gate Fabrics	Non-Retail Synthetic Staple Fibers Yarn	Light Mixed Women Cotton	Knit Men's Shirts	Heavy Mixed Cotton
	1.58%	0.7%	0.52%	0.5%	0.48%	0.47%	0.46%	0.45%
9.59%	Non-Retail Synthetic Staple Fibers Yarn	Knit Women's Suits	Light Mixed Women Cotton	Knit Men's Shirts	Heavy Mixed Cotton	Other Cloth Articles	Knit Gloves	Used Clothing
	1.55%	0.7%	0.7%	0.7%	0.7%	0.7%	0.7%	0.7%
Unprocessed Artificial Staple Fibers	Non-woven Textiles	Metallic Yarn	Other Synthetic Fabrics	Other Synthetic Fabrics	Other Synthetic Fabrics	Other Synthetic Fabrics	Other Synthetic Fabrics	Other Synthetic Fabrics
	1.44%	0.57%	0.54%	0.54%	0.54%	0.54%	0.54%	0.54%

واردات

House Linens	Non-Knit Women's Suits	Non-Retail Pure Cotton Yarn	Heavy Pure Woven Cotton			
	7.12%	6.14%	4.76%			
24.1%	Light Pure Woven Cotton	Knit Socks and Hosiery	Knit T-shirts	Knit Men's Suits		
	4.03%	3.08%	3.05%	2.82%		
Non-Knit Men's Suits	Knit Women's Suits	Light Synthetic Cotton Fabrics	Light Mixed Women Cotton	Knit Men's Shirts	Heavy Mixed Cotton	
	2.77%	1.28%	1.11%	1.1%	1.04%	1%
10.6%	Other Cloth Articles	Knit Gloves	Used Clothing	Other Cloth Articles	Knit Gloves	Used Clothing
	2.16%	1.44%	1.39%	1.44%	1.39%	1.39%
Knit Sweaters	Knit Sweaters	Knit Sweaters	Knit Sweaters	Knit Sweaters	Knit Sweaters	Knit Sweaters
	7.81%	7.81%	7.81%	7.81%	7.81%	7.81%

صادرات

شکل ۴- عمده کالاهای نساجی وارد شده و صادر شده در سال ۲۰۲۱ در پاکستان [OECD]

همانطور که مشاهده می‌شود بیشتر کالاهای وارداتی پاکستان در صنعت نساجی، پنبه و الیاف مصنوعی بوده و اغلب کالاهای صادراتی این کشور، منسوجات پنبه‌ای و پوشاک هستند. در ادامه جزئیات واردات و صادرات بخش نساجی این کشور را مرور می‌کنیم.

جدول ۹ - عمده کالاهای وارداتی گروه نساجی پاکستان

کد تعرفه	گروه کالا	سهام از گروه کالا در سال ۲۰۲۲	ارزش واردات (میلیون دلار)				مبدا وارداتی
			۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	۲۰۱۹	
۵۲	الیاف پنبه	۹۴,۵٪	۲۰۷۶	۱۹۱۰	۱۳۹۴	۸۳۳	آمریکا ۲۹,۶٪، برزیل ۲۱,۱٪
	نخ پنبه	۳٪					
۵۴	نخ فیلامنتی با ظرافت کمتر از ۶۷	۷۵,۷٪	۷۸۸	۷۷۴	۵۴۵	۶۵۰	چین ۷۸,۷٪، تایلند ۵,۶٪، ویتنام ۵,۱٪
	نخ فیلامنتی با ظرافت بیشتر از ۶۷	۱۴,۴٪					
۵۵	الیاف استیپل سلولزی بازیابی شده	۶۱,۱٪	۶۶۸	۸۳۹	۵۴۸	۶۰۳	چین ۳۸,۷٪، اندونزی ۲۵,۵٪، تایلند ۱۲٪
	الیاف استیپل مصنوعی	۱۹,۸٪					
	نخ رسیده الیاف مصنوعی	۷,۴٪					
۶۳	لباس دست دوم / مستعمل	۹۴,۵٪	۴۴۷	۴۳۸	۲۵۵	۲۶۵	آمریکا ۵۰,۶٪، چین ۹,۱٪، کانادا ۵,۴٪
	منسوجات آماده (پشه بند، جلیقه، کمر بند، ماسک)	۱,۷٪					
	پتو	۱,۵٪					
۶۰	پارچه مخمل	۷۱,۸٪	۱۲۰	۱۷۰	۱۰۶	۹۴	چین ۹۶,۴٪، تایلند ۱,۲٪
	پارچه حلقوی کش دار	۱۱,۶٪					
	سایر پارچه های حلقوی	۹,۳٪					

منبع: ITC

جدول ۱۰ - عمده کالاهای صادراتی گروه نساجی پاکستان

مقاصد صادراتی	ارزش صادرات (میلیون دلار)				سهم از گروه کالا در سال ۲۰۲۲	گروه کالا	کد تعرفه
	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰	۲۰۱۹			
آمریکا ۳۱,۵٪، انگلستان ۱۱٪، آلمان ۸٪	۵۶۳۸	۵۵۱۵	۴۲۷۷	۴۰۷۰	۷۷,۴٪	کالای خواب، رومیزی ...	۶۳۰۲
					۹,۸٪	منسوجات آماده (پشه بند، جلیقه، کمر بند، ماسک)	۶۳۰۷
					۴,۶٪	لباس دست دوم / مستعمل	۶۳۰۹
آمریکا ۳۹,۵٪، انگلستان ۱۲٪، هلند ۸,۵٪	۵۱۳۸	۴۴۹۸	۳۰۶۳	۳۰۲۸	۱۹,۱٪	لباس به صورت دست (مردانه)	۶۱۰۳
					۱۸,۷٪	پلیور، جلیقه، پیراهن یقه اسکی	۶۱۱۰
					۱۴,۳٪	تیشرت و زیرپوش	۶۱۰۹
					۱۴,۱٪	پیراهن (مردانه)	۶۱۰۵
چین ۸۱,۴٪ و ترکیه ۴,۴٪	۳۹۲۸	۳۳۹۵	۲۶۲۶	۲۸۱۴	۳۲,۹٪	انواع شال و روسری	۶۲۱۴
					۲۱٪	لباس زیر (زنانه)	۶۲۱۲
					۲۰,۶٪	لباس به صورت دست (مردانه)	۶۲۰۳
بنگلادش ۲۱,۱٪، چین ۱۳,۴٪، ایتالیا ۷,۱٪	۳۴۱۸	۳۴۱۳	۲۶۴۳	۳۲۵۲	۲۷,۵٪	پارچه تاری و پودی پنبه ای	۵۲۰۹
					۲۶,۷٪	نخ پنبه	۵۲۰۵
					۲۱,۳٪	پارچه تاری و پودی پنبه ای	۵۲۰۸
آمریکا ۱۱,۳٪، ایتالیا ۸٪، پرتغال ۶٪	۴۳۹	۴۲۳	۳۰۲	۳۱۲	۴۱,۱٪	پارچه تاری و پودی الیاف مصنوعی مخلوط با پنبه	۵۵۱۳
					۲۲,۹٪	پارچه تاری و پودی الیاف مصنوعی مخلوط با پنبه	۵۵۱۴
					۲۰,۲٪	پارچه تاری و پودی الیاف مصنوعی	۵۵۱۲

منبع: ITC

جدول ۱۱ - واردات ماشین آلات کشور پاکستان

صادرکننده	ارزش واردات (میلیون دلار)			تعریف	کد تعرفه
	۲۰۲۲	۲۰۲۱	۲۰۲۰		
چین و اتحادیه اروپا	۸,۸۵	۴,۲۵	۴,۱	ماشین آلات ذوب ریسی، کشش، تکسچرایزینگ و برش الیف مصنوعی	۸۴۴۴
چین، ژاپن، ایتالیا و آلمان	۲۸۰	۳۰۰,۸	۱۵۹,۵	ماشین آلات ریسندهی، تابندگی و سایر ماشین آلات تولید نخ	۸۴۴۵
بلژیک، ژاپن، اتحادیه اروپا و چین	۶۳,۵	۱۸۶,۹	۷۲	ماشین آلات بافندگی تار و پودی	۸۴۴۶
چین و ایتالیا	۵۸,۹	۸۵,۶	۴۰,۵	ماشین آلات بافندگی حلقوی	۸۴۴۷
چین، آلمان و اتحادیه اروپا	۷۳,۶	۹۷	۶۷,۹	قطعات، ملزومات، ماشین آلات و دستگاه های کمکی برای ماشین آلات نساجی	۸۴۴۸
چین	۴,۲	۲۲,۷	۷,۳	ماشین آلات تولید و تکمیل منسوجات بی بافت و نمدی	۸۴۴۹
چین، آلمان، ایتالیا و ترکیه	۷۸,۶	۱۰۶,۵	۸۶,۱	ماشین آلات پاک کردن، چلانیدن، آغشته کردن و اندودن، خشک کردن، پرس کردن، اتو کردن، آهار زدن، رنگ کردن، پیچیدن، باز کردن، تا کردن و ...	۸۴۵۱

منبع: ITC

مراودات ایران - پاکستان

واردات پاکستان به ایران در بخش نساجی شامل سایر الیاف طبیعی، منسوجات صنعتی و پنبه می‌شود. اکثر کالاهای صادراتی ایران به پاکستان، شامل انواع فرش و کفپوش‌ها، الیاف مصنوعی، منسوجات بی‌بافت و پارچه‌های تار-پودی می‌شود. در جداول ۱۲ و ۱۳ با جزئیات بیشتری این مراودات گزارش شده‌اند.

جدول ۱۲ - آمار ارزش صادرات کالاهای نساجی از پاکستان به ایران (هزار دلار)

۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	کد تعرفه	واردات ایران
۰	۰	۰	۰	۵۰	ابریشم
۰	۰	۰	۰	۵۱	پشم
۱۲۳,۸	۰	۰	۰	۵۲	پنبه
۱۴۴۸,۹	۱۳۳۶,۷	۱۰۳۶,۶	۱۲۳۹,۷	۵۳	سایر الیاف طبیعی
۶۴,۷	۲۸۰,۲	۱۹۶,۸	۱۵۰۶,۴	۵۴	الیاف مصنوعی یکسره
۰	۰	۰	۰	۵۵	الیاف مصنوعی منقطع
۴,۸	۰	۰	۰	۵۶	منسوجات بی‌بافت
۰	۰	۰	۰	۵۷	فرش و کفپوش
۰	۰	۰	۱۳۲,۴	۵۸	پارچه تار و پودی
۴۹۷,۹	۸۰۴,۳	۴۴۹,۲	۴۳۶,۹	۵۹	منسوجات صنعتی
۰	۰	۰	۰	۶۰	پارچه حلقوی
۰	۰	۰	۰	۶۱	پوشاک کشفاف
۰	۰	۰	۰	۶۲	پوشاک غیر کشفاف
۰	۰	۰	۰	۶۳	سایر منسوجات آماده
۰	۰	۰	۰	۶۴	کفش

منبع: گمرک ایران

جدول ۱۳ - آمار ارزش صادرات کالاهای نساجی از ایران به پاکستان (هزار دلار)

صادرات ایران	کد تعرفه	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
ابریشم	۵۰	۰	۱,۷	۰	۰
پشم	۵۱	۰	۳۳,۶	۱۳۳,۵	۶۲,۹
پنبه	۵۲	۰,۷	۰	۰,۷	۰
سایر الیاف طبیعی	۵۳	۰	۰	۰	۰
الیاف مصنوعی یکسره	۵۴	۶۵۰,۶	۹۷۸,۸	۱۳۶۹,۹	۹۳۲,۲
الیاف مصنوعی منقطع	۵۵	۱۳۱,۳	۳۹,۲	۴۰,۹	۳۲۳,۲
منسوجات بی بافت	۵۶	۵۰۰۹,۸	۶۱۰۵,۶	۷۱۱۰,۷	۶۶۸۳,۹
فرش و کفپوش	۵۷	۱۹۸۲۷,۲	۲۶۱۷۰,۱	۲۹۷۳۴,۶	۲۱۹۵۸,۵
پارچه تاری و پودی	۵۸	۹۴۵,۳	۷۶۷,۸	۱۱۲۵,۳	۱۱۲۵,۳
منسوجات صنعتی	۵۹	۳,۷	۹۱,۸	۰	۹,۵
پارچه حلقوی	۶۰	۰	۰	۰	۱,۵
پوشاک کشفاف	۶۱	۷۴۵,۶	۲۸۲۷,۸	۲۰۰۴,۳	۵۴۸,۷
پوشاک غیر کشفاف	۶۲	۳۰۷,۶	۱۹۰,۷	۸۵۷,۶	۴۶۷
سایر منسوجات آماده	۶۳	۹۴۷۱,۳	۸۰۴۲,۸	۱۱۲۹۰,۱	۱۰۱۷۷,۸
کفش	۶۴	۱۸۳۱,۷	۳۸۴۶,۶	۴۲۹۶,۳	۲۹۹۶,۶

منبع: گمرک ایران

منابع

- ۱ <https://intracen.org/>
- ۲ <https://oec.world/>
- ۳ <https://www.worldbank.org/en/home>
- ۴ <https://www.irica.ir/>
- ۵ <https://www.graana.com/>